

20. *Azollaceae* WETTST. — azolovité*)

Jednoleté vodní drobné byliny volně splývající po hladině, s drobnými kořeny. Lodyhy vidličnatě větvené s adventivními kořeny. Listy dvouřadé, střídavé, střechovitě se kryjící a hluboce dvoulaločné. Sporokarpy na bázi dol. listového laloku jednopouzdré, dvoutvaré, megasporokarpy menší, s jediným megasporangiem, mikrosporokarpy větší, s četnými stopkatými mikrosporangii. Mikrospory triletní, tvoří shluky po 3—8 (massulae), na povrchu háčkovitě štětinaté (glochidie). Prokel nepatrný, vyvíjející se uvnitř výtrusů. — Jediný rod asi s 5 druhy hlavně v tropech Ameriky, Asie, Afriky; v Evropě místy druhotně.

1. *Azolla* LAM. — azola

Azolla LAMARCK Encycl. Méth. Bot. 1: 343, 1783.

Lit.: GODFREY R. K., REINERT G. W. et HOUK R. D. (1961): Observations on microsporokarpic material of *Azolla caroliniana*. Amer. Fern J. 51: 89—91. — PIETERSE A. H., DE LANGE L. et VAN VLIET J. P. (1977): A comparative study of *Azolla* in the Netherlands. Acta Bot. Neerl. 26: 433—449. — ELIÁŠ P. (1981): Rozšíření *Azolla filiculoides* Lam. na Slovensku. Zpr. Čs. Bot. Společ. 15: 93—94.

1. *Azolla caroliniana* WILLD. — azola americká Tab. 32/3

Azolla caroliniana WILLDENOW Sp. Pl. 5/1: 541, 1810. — Syn.: *Azolla microphylla* KAULFUSS Enum. Fil. 273, 1824.

Exsikáty: DOMIN et KRAJINA Fl. Čechoslov. Exs., no 311. — Extra fines: DÖRFLER Herb. Norm., no 4800.

Lodyhy vidličnatě větvené, bledě zelené, 0,4—1,2 cm dl. Hor. listový lalok splývající, zašpičatělý, na svrchní straně načervenalý, chlupatý (chlupy dvoubuněčné), s velmi úzkým blanitým lemem, 0,5—1,0 (—1,5) mm dl., 0,5—0,7 (—1,1) mm šir.; dol. listový lalok menší, blanitý a ponořený. Na svrchní straně hor. listových laloků je hluboká, téměř úplně uzavřená dutina, osídlená často sinicí *Anabaena azollae*. Megasporokarp se záhy odděluje od mateřské rostliny a v jeho dol. části je jediné megasporangium s jedinou megasporou obalenou jamkovanou vnější vrstvou stěny výtrusu. Nad megasporou plovoucí vaky umožňující splývání megaspory

na vodní hladině. Na povrchu jamkované megaspory se zachycují přehrádkovanými glochidii shluky mikrospor (massulae). VIII—X. Hf.

$2n = 48$ (extra fines)

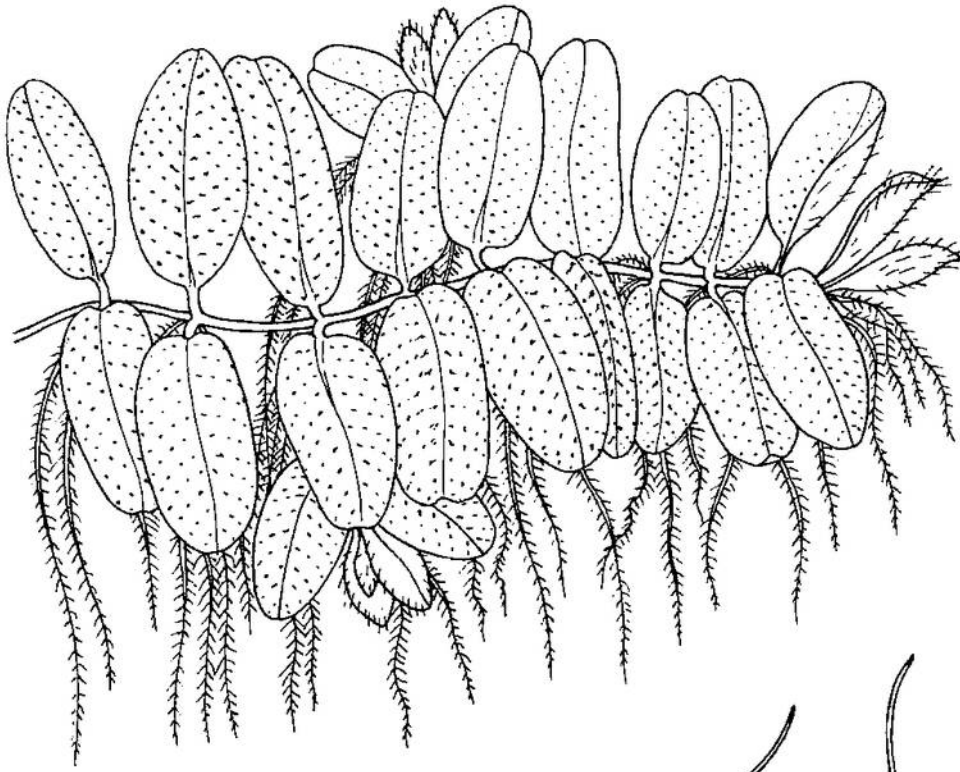
Pěstuje se často jako akvarijní rostlina a vzácně zplaňuje v planárním až suprakolinním stupni ve stojatých vodách, nejčastěji ve společenstvech svazu *Lemnion minoris*, např.: 5. Terez. kotl. (Litoměřice), 24. Hor. Poohří (Cheb), 31. Plz. pah. (Plzeň). Původem ze Severní Ameriky a v některých oblastech Evropy zdomácnělá. — Mapy: SLAVÍK FKS 1986: 58.

Poznámka: V českých zemích lze očekávat zavlečení příbuzného druhu *A. filiculoides* LAM., který má hor. listový lalok tupý, se širokým blanitým lemem, na svrchní straně leskle zelený, později červenající, s jednobuněčnými chlupy; glochidie nejsou přehrádkované. Nejblíže zjištěna na Slovensku v Podunajské nížině a v dol. Pováží (ELIÁŠ 1981). Původem z tropické Ameriky.

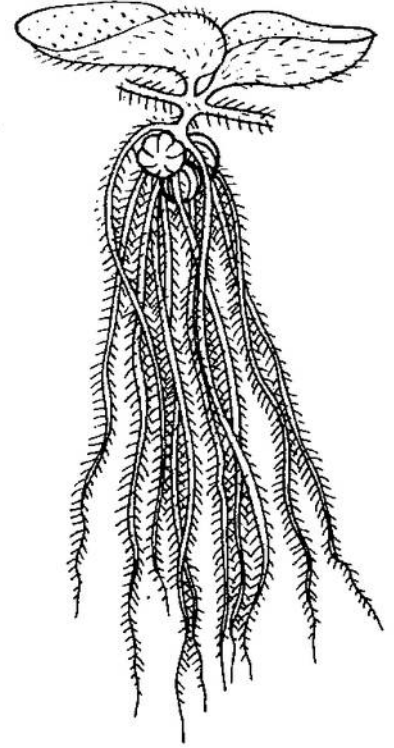
*) Zpracoval B. Křisa.

Tab. 32: 1 *Salvinia natans*. — 2 *Pilularia globulifera*. — 3 *Azolla caroliniana*.

282 *Polypodium / Pilularia*

1

2

3

